

Uddannelsesprogram

*Hoveduddannelsen i oto-rhino-laryngologi
Region Syddanmark*

OUH - Odense Universitetshospital og Svendborg Sygehus

Januar 2026

Indhold

1. Indledning	3
1.1. Beskrivelse og afgrænsning af specialet	3
1.2 Organisatorisk status for øre-, næse- og halsspecialet i Region Syd.....	3
1.3 Speciallægeuddannelsens opbygning	3
2. Uddannelsens opbygning	4
2.1 Præsentation af uddannelsens ansættelsessteder	4
3. Plan for kompetenceudvikling og kompetencegodkendelse	16
3.1 CHECKLISTE	16
3.2 Kort beskrivelse af læringsmetoder.....	40
3.3 Obligatoriske kurser og forskningstræning	40
4. Uddannelsesvejledning.....	42
5. Evaluering af den lægelige videreuddannelse	42
6. Nyttige kontakter.....	42

1. Indledning

Specialet Oto-rhino-laryngologi er beskrevet i målbeskrivelsen, som findes på www.sst.dk hvor også speciallægeuddannelsen er beskrevet. Speciallægeuddannelsens introduktionsforløb og hoveduddannelsesforløb understøttes ved anvendelse af uddannelsesprogrammer, som kan findes på www.videreuddannelsen-syd.dk under de relevante speciale.

Uddannelsesprogrammerne udleveres ved første ansættelse i forløbet.

1.1. Beskrivelse og afgrænsning af specialet

Specialet omfatter forebyggelse, diagnostik, behandling og kontrol af kirurgiske og medicinske sygdomme samt traumer i øre- næse- bihuler, mundhule, spytkirtler, svælg, strube, bronkier, spiserør og halsens bløddeler, inklusive glandula thyreoidea/parathyreoidea kirurgiske sygdomme.

Inden for samtlige områder foregår desuden såvel eksperimentel som klinisk forskning.

De væsentligste sygdomsgrupper er:

- Akutte og kroniske infektioner samt allergisk betingede sygdommen i øre-, næse- og halsområdet samt komplikationer til disse lidelser.
- Neurologiske lidelser i hoved- halsområdet med speciel vægt på kranienerver, herunder især høre- og balancenerver.
- Benigne og maligne tumorer i hoved- halsområdet
- Lidelser, der kræver endoskopisk diagnostik og behandling i larynx, trachea, bronkier og oesophagus.
- Medfødte lidelser og akutte traumer i hoved- og halsområdet.
- Audiologi er et fagområde inden for specialet

Øre-, næse- halsspecialet er generelt karakteriseret ved at omfatte en lang række kliniske subspecialer og at have en bred berøringsflade og samarbejde med en række andre kliniske afdelinger:

Onkologisk afdeling, neuroafdelingerne (Neuromedicinsk og Neurokirurgisk afdeling), lungeafdelingerne (Lungemedicinsk og Thoraxkirurgisk afdeling), Kæbekirurgisk afdeling, øjenafdelingen, Medicinsk Endokrinologisk afdeling, børneafdelingen og anæstesiafdelingen.

1.2 Organisatorisk status for øre-, næse- og halsspecialet i Region Syd

Der findes i Region Syd fire selvstændige øre- næse- halsafdelinger i hhv. Esbjerg, Sønderborg, Vejle, Svendborg/Odense. Der er audiologiske afdelinger/funktioner på alle matrikler fraset Svendborg.

1.3 Speciallægeuddannelsens opbygning

Speciallægeuddannelsen i otorhinolaryngologi består af en introduktionsuddannelse og en hoveduddannelse. Introduktionsuddannelsen varer 1 år, hvor den uddannelsessøgende skal opnå et bredt basalt, teoretisk og klinisk erfaringsgrundlag ifølge målbeskrivelsen (Sundhedsstyrelsen). Hoveduddannelsen varer 4 år med ansættelser, der tilsammen sikrer, at målbeskrivelsens kompetencer opfyldes.

2. Uddannelsens opbygning

Hoveduddannelsens varighed er 4 år, og det overordnede indhold er beskrevet i målbeskrivelsen (www.sst.dk). Dette uddannelsesprogram angiver, hvordan uddannelsesforløbet OUH Svendborg – OUH Odense Universitetshospital konkret er tilrettelagt.

1. ansættelse	Afd. F OUH Odense	6 mdr.
2. ansættelse	Afd. F OUH Svendborg	6 mdr.
3. ansættelse	Høreklubben OUH Odense	6 mdr.
4. ansættelse	Afd. F OUH Odense	6 mdr.
5. ansættelse	Afd. F OUH Svendborg	6 mdr.
6. ansættelse	Speciallægepraksis Odense	6 mdr.
7. ansættelse	Afd. F OUH Odense	12 mdr.

2.1 Præsentation af uddannelsens ansættelsessteder

Øre-næse-halsafdelingen i Odense og Svendborg har fælles ledelse og fælles personale. Derudover har afd. F en ledende overlæge, der varetager den daglige drift på matriklen i Svendborg.

Uddannelsesmæssigt er matriklen i Odense og Svendborg adskilte, således at man kun varetager funktion på én matrikel i de pågældende perioder.

1. og 4. og 7. ansættelse, Afd F. OUH Odense

Link til afdelingens hjemmeside : <https://ouh.dk/til-patienter-og-parorende/odense/afdelinger/f-ore-naese-hals-horeklub-afdeling-f>

Som yngre læge på afdeling F vil du modtage en grundig videreuddannelse. Den kliniske videreuddannelse og uddannelsesmiljøet vægtes højt. Afdeling F er den største øre-næse og halskirurgiske afdeling i Region Syddanmark. På afdelingen finder du forskellige kategorier af uddannelsesstillinger herunder introduktions- og hoveduddannelsesstillinger.

Som arbejdsplads rummer afdeling F en mangfoldighed af fagligheder og kompetencer. Uddannelsesudvalget, som er sammensat af afdelingsledelsen, uddannelsesansvarlig overlæge, de uddannelseskoordinerede yngre læger og TR, holder sig løbende ajour med de yngre lægers ønsker og behov og bestræber sig på at tilbyde de uddannelsesmæssige og kompetenceudviklende aktiviteter, som efterspørges. Ligeledes arbejdes der hele tiden på at forbedre uddannelsesmiljøet med fokus på supervision og faglig sparring, så du som yngre læge kan føle dig tryk i din oplæring.

Orientering om Odense Universitetshospital

Odense Universitetshospital er den største virksomhed i Region Syddanmark og en af landets største arbejdspladser med ca. 10.000 ansatte og et årsbudget på ca. 6 mia. kroner. Desuden er OUH landets største samlede sygehusenhed med såvel hovedfunktioner, regionsfunktioner, højt specialiserede funktioner og landsfunktioner.

Orientering om Afdeling F

Afdeling F modtager indlæggelseskrævende og ambulante patienter, der hører under specialet oto-rhino-laryngologi. Der modtages overvejende patienter fra Fyn og derudover har afdelingen specialiserede funktioner for specielle patientkategorier i.h.t. Sundhedsstyrelsens specialeplan. På de specialiserede behandlingsområder modtager afdelingen patienter fra såvel Region Syddanmark som andre regioner i Danmark. Afdeling F består af Odensematrikel, Svendborgmatrikel og Høreklinikken.

Afdeling F deltager i den kliniske uddannelse af medicinstuderende og varetager videreuddannelse af speciallæger i speciallægeuddannelsen i oto-rhino-laryngologi i Region Syddanmark.

På Odensematriklen har afd. F 18 senge fordelt på en voksenafdeling med 14 senge (Sengeafsnit F2) og 4 senge placeret på Børneafdelingen. Patienter med odontologiske/kæbekirurgiske lidelser indlægges på afdeling F2 og behandles af kæbekirurger, ligeså findes på F2 en seng der bruges af øjenafdelingen.

Afdeling F består i Odense desuden af et ambulatorium i stueetagen (indgang 23 og på Patienthotellet) samt et dagkirurgisk afsnit (findes på F2). Hertil har vi vores operationsgang med 5 operationsstuer, hvoraf afd. F som regel bruger 3 stuer, mens Plastikkirurgisk afd. Z bruger 1-2 stuer dagligt.

Afdelingen består af

Afdelingsledelse:

Cheflæge Camilla Slot Mehlum
Chefsygeplejerske Vibeke Tilgaard Jensen

Administration og økonomi:

- Adm. sekretær Charlotte Trohl
- Økonomimedarbejder Helle Eriksen

Universitetsfunktion og forskning:

- Professor, Ledende Overlæge, ph.d., forskningsleder Kristine Bjørndal
- Professor, Overlæge, ph.d., Anette Kjeldsen
- Professor, Overlæge, ph.d, Jesper Hvass Schmidt (audiologi)
- Professor Tobias Neher (audiologisk klinik)
- Lægesekretær Lone Siemons
- Lægesekretær Stine Nipgaard
- Projektkoordinator Camilla Riis Nielsen
- 12 lektorer
- 4-5 ph.d.-studerende

Ledende overlæger:

- Professor, ledende overlæge, ph.d., forskningsleder Kristine Bjørndal
- Ledende overlæge Christian Faber, PhD, ansvarlig for ørekirurgi og Svendborg matrikel
- Ledende overlæge Anders Rørbæk Madsen, ansvarlig for operationsgang og halssøjle
- Ledende overlæge Peter Darling, ansvarlig for ambulatorie og Næse-, bihule og foniatriksøjlen
- Ledende overlæge Marie Westergaard-Nielsen, uddannelsesansvarlig og ansvarlig for sengeafdeling F2
- Ledende overlæge Rikke Schnack-Petersen, ansvarlig for Høreklinikken

Lægestaben består af:

- 17 overlæger, heraf 1 cheflæge og 6 ledende overlæger
- 8 speciallæger
- 4-7 kursister, heraf 4 Sen-kursister (kursister med ét års ansættelse i Odense eller kursister i hoveduddannelses sidste år af Svendborg/Odense uddannelsen)
- 2 læger i introduktionsstillinger
- 2-3 reservelæger i vikariat/uklassificeret stilling

Uddannelsesansvarlige:

- Uddannelsesansvarlig overlæge (UAO) Marie Westergaard-Nielsen
- Uddannelsesansvarlig speciallæge (UKAL) Thomas Frank Flyger
- Uddannelsesansvarlig yngre læge (UKYL) Anders Bo Rønnegaard
- Uddannelsesansvarlig speciallæge (UKYL) Armin Jafari (Høreklubben)

Sengeafsnit F2:

- Oversygeplejerske Christina Jonsen Viita
- Cirka 20 plejepersonaler

FO/Famb:

- Oversygeplejerske Louise Livoni
- Cirka 35 plejepersonaler

Lægesekretærer:

- Ledende lægesekretær Tine Aabo Søbjerg
- Cirka 30 lægesekretærer

Høreklubben

- Ledende overlæge Rikke Schnack Petersen
- Funktionsleder audiologopæd Maria Gormsen
- Cirka 60 medarbejdere

Arbejdstilrettelæggelse

Vagtlaget i Odense består af 2 lag – en forvagt og en bagvagt. Begge vagtlag har døgnvagt med rådighedstjeneste indenfor 30 min fra bolig. Forvagtslaget er 2-skiftet. Af vagtskemaet fremgår den mere detaljerede planlægning. Du vil få tilsendt en mere detaljeret beskrivelse af vagtfunktionen og forberedelse forud for første vagt.

Introduktion

Første dag møder du kl. 7.55 i Afdeling F's ambulatorie (*indgang 23*) i stueetagen i højhuset.

Du henvender dig ved skranken, spørger efter din kontaktperson, som vil vise dig rundt den første dag.

Mandag og torsdag starter dagen med røntgenkonference kl. 8.00 (rum 6, 1. sal i højhuset). Øvrige dage møder du kl. 8.00 i F-Biblioteket. Der er garderobe og omklædning på afdelingens operationsgang.

Den første dag vil en af afdelingens læger vise rundt på afdelingens aktivitetsområder (ambulatorium, operationsgang, sengeafdelinger, dagkirurgi, modtagelse og skadestue) og forestå præsentation for personalet. Under rundvisningen orienteres du om afdelingens funktioner med særlig vægt på ting, der har betydning under vagtarbejde. Første vagt tiltrædes afhængig af tidligere erfaring.

Nye læger uden tidligere tilknytning til Afdeling F vil få tilsendt arbejdsprogram over den første tid ved siden af vagtskemaet, hvor der er skemalagt UL-kursus, fiberskopi-kursus og otomikroskopi-kursus afhængig af tidligere ansættelser.

Alle nyansatte medarbejdere på afd. F deltager i introduktion hos afdelingsledelsen (finder typisk sted første tirsdag hver måned).

Alle nyansatte medarbejdere på OUH deltager i førstkomende fælles obligatoriske introduktion på OUH, samt den fælles introduktion til brandslukning. Desuden skal man deltage i hjertestopkursus.

Den nyansatte får tildelt et "password" til elektroniske medier hvor der er adgang til journalsystem og mailboks. Alle nyansatte tildeles en mailboks. Afdelingens interne kommunikation foregår i vid udstrækning ved e-mails. Det er derfor vigtigt, at man hver dag tjekker sin mailboks.

Det forudsættes, at den nyansatte hurtigt gør sig bekendt med afdelingens lægeinstruks på [InfoNet](#) og er orienteret i sidste udgave af specialets officielle lærebog: "Øre-, næse- og halssygdomme. Ovesen, T. m.fl. Munksgaards Forlag".

Konferencer og møder

Afdelingen holder undervisning onsdag morgen, hvor emner relevante for afdelingens arbejde diskuteres. Undervisningen tilrettelægges af læger i kursusstilling. Tirsdag og fredag er der 3 min. klinisk case efter morgenkonferencen.

- Røntgen konference mandag og torsdag kl. 8.00
- Ca. to gange om året er der eftermiddagsundervisning for alle reservelæger.
- To gange om året er der undervisning i Simulationscenteret for alle nye reservelæger.
- En gang årligt er der Temadag for alle i afdeling F
- Ca. én gang årligt er der fællesmøde for alle otologer i Region Syddanmark.

Det forventes, at afdelingens yngre læger deltager i disse aktiviteter.

Derudover afholdes:

- 1-2 gange årligt litteraturmøde for alle afdelingens læger i privat regi.
- En gang årligt fællesmøde for alle otologer på Fyn.

Kursus

Afdelingen yder evt. dækning af kursusudgifter efter afdelingsledelsens vurdering.

Ansøgningsskema findes på intranettet og sendes til afdelingsledelsen. Tjenestefri med løn ydes under hensyntagen til afdelingens drift og forudsætter afdelingsledelsens accept.

2. og 5. ansættelse Afd F, OUH Svendborg

Øre-næse-halsafdelingen på Svendborg sygehus er en integreret del af afdeling F med fælles afdelingsledelse. Det er dog en selvstændig uddannelsesafdeling, og man har derfor udelukkende funktion på Svendborg matriklen i 2. og 5. ansættelsesperiode. I disse perioder møder man i dagtid kl 8-15 og der er ingen vagtfunktion aften/nat. Cirka 1 dag om ugen har man ”langt leje” som kursist, som går til kl. 17, hvor man har ansvaret for hjemsendelsen af de opererede patienter.

Fysiske rammer

Afdelingen har et kontorafsnit, hvor afdelingens læger har kontorer, et sekretariat og et konferencelokale. Der er fælles morgenkonference med matriklen i Odense via videolink.

Bøgerne på overlægekontorerne er til fri afbenyttelse, men der skal lægges låneseddel og bøger må ikke fjernes fra afdelingen.

Al øre-næse-halskirurgi i Svendborg foregår på det dagkirurgiske operationsafsnit. Afdelingen har intet sengeafsnit på Svendborg matriklen.

Afd. F har ved normal drift 2 lejeblader om mandagen og én lejeblade på de øvrige hverdage i ugen.

Øre- næse- halsafdeling F Svendborg har ved normal drift 2 ambulatoriestuer dagligt. Der ud over et vestibulogi-ambulatorium 3 dage pr. uge.

Afdelingen disponerer over et undersøgelsesrum i tilknytning til vestibulogi-ambulatoriet til tilsyn og ekstra ambulante undersøgelser.

Ambulatoriet er lukket, dvs. der modtages kun patienter efter henvisning fra praktiserende ørenæse-halslæger og i et vist omfang fra alment praktiserende læger. Al visitation foregår fælles med visitation til matriklen i Odense.

I tidsrummet kl. 8-15 på hverdage tages dog imod tilsyn fra andre afdelinger på Svendborg Sygehus og akutte ambulante patienter fra speciallæger i nærområdet såfremt patienterne kan forventes afsluttet inden kl. 15.

Ved behov for akut indlæggelse visiteres patienterne til matriklen i Odense.

ØNH-ambulatoriet består af 2 undersøgelsesstuer. Disse fungerer dels som generelt ambulatorium dels på specielle dage som og vestibulogi ambulatorium.

Personale

Ledende overlæge Christian Faber

Overlæger med funktion på både Odense og Svendborgmatriklen:

Gita Jørgensen

Henrik Lind

Speciallæger med funktion på Odense og Svendborg matriklen:

Bibi Lange

Thomas Frank Flyger

Jesper Roed Sørensen

Peter Bill Juul Ladegaard

Stefanie Juul Hyldal

Der er en læge (trin 1) i hoveduddannelsesstilling. Læger i hoveduddannelse deltager ikke i vagtberedskabet i Odense i de perioder, man har funktion i Svendborg.

Der er en læge (trin 1) i en fælles introduktionsstilling med tjeneste på begge matrikler. Introduktionslægen deltager i vagtberedskabet i Odense.

Vagtstruktur

I tidsrummet kl. 8-15 på hverdage tages imod akutte ambulante patienter fra andre afdelinger på Svendborg Sygehus og fra speciallæger i nærområdet, såfremt patienterne kan forventes afsluttet inden kl. 15.00.

På operationsdage er én af afdelingens læger i dagtjeneste eller beredskab indtil den sidste patient er udskrevet fra hvilestuen i dagkirurgisk afsnit senest kl. 17.

Behandling/kirurgi

Afdelingen har regionsfunktion vedrørende vestibulær ambulatoriet. Ud over dette har afsnittet fortrinsvis hovedfunktioner inden for specialet.

Dette omfatter:

-Mellemørekirurgi

-Næse-/bihulekirurgi

-Halskirurgi

Der foretages et stort antal tonsillektomier og mindre kirurgiske indgreb ved benigne tumorer på halsen.

Der foretages FEEST undersøgelser hver 14. dag i samarbejde med ergoterapeut.

Ansigtstraumer, undtagen næsefrakturer, sendes til kæbekirurgisk afd. OUH.

Afdelingen her har et godt klinisk miljø og stor undervisningsinteresse. Den uddannelsessøgende har gode muligheder for at undersøge og operere patienter selv samt at følge op under fornøden supervision. Der er mulighed for at forske og træne i fremlæggelse af forskellige emner indenfor specialet i forbindelse med en ugentlig undervisningsdag i forbindelse med fælles morgenkonference med Odense matriklen.

Der forventes deltagelse i afdelingens interne undervisning, møder og div. kurser indenfor specialet.

Høreklubken, Odense

Høreklubken er en del af Øre-Næse-Hals/Høreklubken Afdeling F. Høreklubken har ca. 60 ansatte, fordelt på læger, audiologer, audiologiassistenter, øreprop teknikere, audiologopæder og sekretærer. Hertil kommer et varierende antal elever og studerende fra SDU.

Vi undersøger og behandler børn og voksne med høreapparater, BAHA, tinnitus og/eller hyperacusis. Vi er ligeledes ansvarlige for udredning og behandling af voksne med behov for CI, samt udredning af høretab hos børn under 3 år i Region Syddanmark.

Indtil flytning til Nyt OUH er afdelingen er delt op på matriklerne på OUH Odense og OUH Svendborg.

Herefter vil afdelingen befinde sig på 4 matrikler: 2 matrikler i Odense, 1 i Svendborg og 1 i Nyborg.

Den daglige drift af Audiologisk afdeling OUH, Klinikken varetages af ledelsen, som består af Overlæge Rikke Schnack Petersen og Funktionsleder Maria Baltzer Gormsen.

Uddannelseslægen introduceres til afdelingen den første dag af Ledende overlæge Rikke Schnack Petersen eller af speciallæge/UKYL Armin Azari Jafari.

De første 14 dage modtager den uddannelsessøgende undervisning og introduktion til de forskellige funktion i afdelingen af speciallæger.

Emner

- Cochlear implant
- BAHS
- Støjskade
- Presbycusis
- APD
- Elektrofysiologiske undersøgelser
- Auditiv neuropati
- Syndromale og non syndromale årsager til høretab.
- Høreapparat behandling.
- Tinnitus

Uddannelseslægen er tilknyttet en eller flere lægers ambulatorium de første 14 dage. Alle afdelingens læger fungerer som daglige kliniske vejledere og deltager i praktisk vejledning, supervision og kompetence vurdering. På høreklubken har vi en "åben dør politik".

Efter 14 dage forventes det, at uddannelseslægen kan varetage et ambulatorium med børn, presbycusis og tinnitus. Efter 3-4 måneder vil den uddannelsessøgende have tilstrækkelig erfaring til at varetage NEO /CI og BAHA ambulatoriet selvstændigt med supervision af speciallæge ved behov.

Under ophold på høreklubken planlægges en dag på CKV (center for kommunikation og velfærd) samt 3 dage på kæbekirurgisk afdeling.

I løbet af opholdet afholdes 3 vejledersamtaler med Vejleder/UKYL Armin Azari Jafari.

Uddannelseslægen indsamler underskifter fra afdelingen speciallæger på kompetence kort 5 og 6 løbende, når han/hun mener, at kompetencerne er opnået. Kompetencekort 5, 6 og kompetencer på uddannelseslaege.dk gennemgås med vejleder løbende.

Der forligger en skabelon for uddannelsesplan, som sammen med hovedvejlederen udfærdiges ved introduktionssamtale, så alle kompetencekort og kompetencer opnås til tiden efter individuel planlægning.

Det forventes, at uddannelseslægen holder sig opdateret med de nationale og regionale retningslinjer for udredning og behandling af patienter. Det forventes, at uddannelseslægen er opsigende i den daglige kliniske dagligdag og holder sig opdateret gennem litteraturlæsning.

Anbefalet litteratur

Essentials of Audiology, Stanley A. Gelfan

Nordisk bog I audiologi

Arbejdsgangen:

- Alle læger møder kl 8:00 – 15:24 mandag –Torsdag. Fredag kl8:00-15:00
- Der er ingen vagter eller weekendarbejde.
- Morgen konference afholdes alle dage fra kl 8:-8:15
- Der holdes check-in om morgenen med de faggrupper, som er tilknyttet det spor, man er læge på.
- Onsdag er der afsat tid til morgenkonference, cases, faggruppe møde eller fælles møde for hele afdelingen.
- Hver 4. uge afholdes Røntgenkonference kl 14:00 på radiologisk afdeling.
- Der afholdes ugens case

Afdelingens personale

Overlæger

Rikke Schnack Petersen

Jesper Hvass Schmidt

Bjarke Edholm

Speciallæger

Armin Azari Jafari

Chadi Abdel-Halim

Stefanie Juul Hyldal

Øvrige læger

Kursist

Evt reservelæge i vikariat

Øvrige klinisk personale

- Audiologiassistenter og Audiologiassistent elev
- Audiologopæder
- Audiologer
- Øreprop tekniker

Ledere

Rikke Schnack Petersen (ledende overlæge)

Maria Baltzer Gormsen (audiologopæd)

Praktisk Information

Ved sygdoms melding kontaktes Rikke Schnack Petersen

Kompetencekort

Kompetencerne opnås i løbet af de 6 måneder på afdelingen.

Kompetence kort 5 og 6 hører til Audiologien. Ved den første vejledersamtale aftaler vejleder og uddannelseslæge hvordan kompetencerne bedst kan opnås i løbet af de 6 måneders ansættelse.

Beskrivelse af audiologien

Audiologi er lægeligt set et fagområde under otologi.

Audiologi er dog et multidisciplinært område, der beskæftiger medicinske audiologer (inklusive otologer), audiologiassistenter, tekniske audiologer, audiologopæder, ørepropteknikere, teknikere og ingeniører.

Faggrupper i audiologien og kort om det lægelige samarbejde med disse faggrupper:

Medicinske Audiologer (læger):

Der er aktuelt 3 overlæger, 3 speciallæger og 1 reservelæge i Hoveduddannelse på Høreklubben, OUH. Alle læger ser alle typer af patienter, men nogle af de faste læger i afdelingen har herudover et særligt interesse-/ekspertområde såsom tinnitus., børn, CI og BAHA

Det er lægens opgave at optage anamnese, tolke foretagne undersøgelser, tage stilling til behovet for yderligere undersøgelser og videreudredning samt stille behandlingsindikationen.

Endvidere foretages otomikroskopi og cerumen oprensning før aftryk til øreprop, støjskadeanmeldelser, henvisninger til samarbejdspartnere og lægesamtaler som led i f.eks. tinnitus behandling m.m.

Audiologiassistenter:

De er uddannet på Odense Tekniske Skole i en 2½ årig erhvervsfaglig grunduddannelse. Størstedelen af uddannelsen foregår dog som elev på et praktiksted. Dette er oftest en audiologisk afdeling, og vi har her på OUH typisk 1 elev ansat ad gangen.

Syddansk Universitet har september 2005 opstartede en uddannelse, der består af de 2 spor: pædagogisk audiolog og teknisk audiolog (Se nærmere nedenfor under Tekniske Audiologer). Høreklubben har i perioder også elever fra denne uddannelse i klinikophold.

Audiologiassistenten udfører de af lægen ønskede målinger: audiometri, tympanometri, hjernestammeaudiometri mm. Desuden at tilpasser de ordinerede høreapparater og laver den ofte nødvendige efterfølgende finjustering af høreapparaterne over de følgende måneder.

Specialuddannede audiologiassistenter står for undersøgelserne af børn, tilpasning og justering af speech processoren på Cochlear Implant (CI) patienter. Her på OUH har vi 4 CI-teknikere og 6 børneaudiologiassistenter.

Audiologiassistenten foretager typisk også den primære samtale med patienten vedrørende evt. afhjælpning af høretabet med høreapparat og vil som regel også komme med forslag til apparattypen. Når patienten herefter kommer til lægen, skal denne ud fra lægelige overvejelser foretage den endelige ordination af høreapparat/høreapparater, og hvilke typer, der skønnes bedst. Dette sker typisk i et samarbejde/diskussion med den pågældende audiologiassistent. Reservelægen kan roligt lade audiologiassistentens ordination af apparattype og øreprop type være gældende.

Lægen ser typisk først patienten efter audiometrien, og hvis der vurderes at være behov for at udføre supplerende målinger f. eks. hjernestammeaudiometri, må dette planlægges til et efterfølgende besøg med mindre, der er et afbud på dagens programmer. Spørg evt. i receptionen.

Teknikken:

Der er næsten dagligt en audiologiassistent beskæftiget i Teknikken. Her kontrolleres de høreapparater, vi får retur efter afprøvning på patienter, så apparaterne kan anvendes igen. Et høreapparat skal typisk kunne være i brug over en periode på mindst 4 år svarende til garantiperioden. Ofte ændres en patients hørelse dog i sådan grad, at en ny type apparat må tildeles "før tid". De brugte apparater kan så efter teknisk kontrol anvendes igen. Patienter kan henvende sig efter aftale på afdelingen, hvis der f.eks. er tekniske problemer med et apparat. I Teknikken kan problemet i mange tilfælde klares uden, at apparatet skal sendes til fabrikken, hvilket ofte tager 3-5 dage.

Audiologer:

SDU startede i 2005 et nyt studie med 2 spor benævnt "audiologi" og "audiologopædi" (tidl. teknisk audiologi og pædagogisk audiologi). Audiologistudiet hører under de tekniske uddannelser, mens audiologopædi hører under de humanistiske uddannelser, men der er mulighed for fælles fag i sær på kandidatdelen. Studiet er opbygget som et 3-årigt bachelorstudie efterfulgt af et 2-årigt kandidatstudie. En audiolog med kandidateksamen fra SDU er uddannet til at foretage samtlige audiologiske målinger og kan indgå i de diagnostiske vurderinger i samarbejde med lægen.

Audiologopæder:

Høreopædagoger blev tidligere uddannet på lærerhøjskolen. De var altså tidligere seminarieuddannede lærere med en høreopædagogisk overbygning. Denne uddannelse er nu ophørt, og betegnelsen høreopædagog er officielt ikke længere i brug.

Københavns Universitet startede for en del år siden en audiologopæduddannelse. Endelig uddannes audiologopæder på SDU, hvor de efter seneste studieordning nu uddannes som logopæder med audiologisk fokus. Man bruger nu betegnelsen audiologopæd for både de "gamle" hørepædagoger og de nye universitetsuddannede. Begge universitetsuddannelser består af både bachelor og kandidatuddannelse.

Audiologopædens funktionsområde kan variere mellem de forskellige afdelinger/regioner. Der er også forskel på opgaverne afhængigt af, om audiologopæden arbejder på en høreklub eller på et kommunikationscenter. På kommunikationscentrene varetages begynderundervisning i brug af høreapparatet, optræning i brugen af disse og vurdering af, om der skal tilbydes andre hjælpemidler end høreapparater som f.eks. tunghøretelefon, teleslyngeanlæg til radio og TV, blinklamper til dørklokke mm. Disse supplerende hjælpemidler ordineres således af audiologopæden ansat ved de lokale kommunikationscentre og ikke af den behandlende læge på audiologisk afdeling. Lægen kan dog henvise til kommunikationscentret for vurdering af behov for tekniske hjælpemidler (evt. med angivelse af, hvilke hjælpemidler lægen mener kunne være relevante).

På høreklubben, OUH, varetager audiologopæderne pædagogisk rådgivning og efterjustering af høreapparatpatienter (primært børn, men også voksne, der dog overvejende henvises til kommunikationscentret), samt specialiserede opgaver i forbindelse med CI instruktion og behandling, Auditory Verbal Therapy til børn, tinnitus samtaler m.v.

Cochlear Implant rehabilitering til voksne i form af høretræning foregår hos kommunikationscentret. Afdelingen har i alt 7 audiologopæder.

Når lægen har et barn til undersøgelse, må han/hun vurdere, om barnet og forældrene også skal ses af børneaudiologopæd. Dette vil generelt være tilfældet, hvis det drejer sig om et hørehandicappet barn, hvad enten der behandles med høreapparat eller ej. Hvis der konstateres sekretorisk otitis, skal barnet typisk blot henvises til kontrol hos egen otolog, men der kan dog også være indikation for, at de ses af audiologopæden, hvis der er sproglig retardering, mhp. instruktion af forældrene i sprogstimulation. Børneaudiologopæden er vores kontakt til de audiologopæder der arbejder med børnene "ude i felten" (Pædagogisk-psykologisk rådgivning, PPR) samt til talepædagogerne. De skal derfor naturligvis se børn, der er eller skal i kontakt med disse.

En del børn, der følges med jævnlige kontrolhøreprøver, vil ikke have behov for at ses af både læge og audiologopæd hver gang.

Ørepropteknikere:

Ørepropteknikere er tandteknikere, der på afdelingen specialuddannes som ørepropteknikere. Arbejdet består i at lave aftryk af øregangen og ud fra dette lave den ønskede øreprop samt tilpasse proppen endeligt på patienten.

Det er naturligvis vigtigt, at en øregangskavitet ikke fyldes op med aftryksmateriale – det tager timer at få det ud! Selv om øreprop teknikeren altid otoskoperer, før aftryksmassen indsprøjtes, SKAL lægen altid anføre, hvis der er en kavitet eller anden øregangsanomali som f.eks. eksostoser, trommehindeperforation ect. tilstede.

Sekretærer:

Høreklubben har en relativt stor gruppe sekretærer ansat. De varetager konventionelle sekretæropgaver såsom at skrive notater og henvisninger, passe reception og telefon, booke og indkalde patienter m.v. Med indførelsen af talegenkendelse (TGK), hvor lægerne selv "skriver" hovedparten af deres notater, har sekretærerne overtaget funktioner inden for visitation, høreapparatteknik og lager.

3. Plan for kompetenceudvikling og kompetencegodkendelse

Kompetencer, der skal vurderes og godkendes er anført i målbeskrivelsen, hvor der angives forslag til læringsmetoder for hver enkelt kompetence. Målbeskrivelsen indeholder desuden en generel beskrivelse af lærings- og vurderingsstrategier.

[Uddannelse af speciallæger | Sundhedsstyrelsen](#)

I dette program findes anvisning på i hvilke delansættelser og hvornår de enkelte kompetencer og kompetencekort skal godkendes.

3.1 CHECKLISTE

Kompetencekort til hoveduddannelsen og forslag til tidsmæssig opnåelse af disse:

1. Otologisk ambulatorie
2. Ydre øre kirurgi (niveau D)
- 3. Avanceret traumatologi**
4. Myringoplastik (niveau B)
5. Audiologisk ambulatorium
6. Pædiatrisk audiologi
7. Rhinologisk ambulatorium
8. Septumplastik/turbinoplastik (niveau B)
9. FESS (niveau B)
- 10. Laryngologi**
- 11. Diagnostisk endoskopi (niveau D)**
- 12. Trakeotomi (niveau D)**
- 13. Halskirurgisk ambulatorium**
- 14. Avanceret kirurgisk indgreb (niveau B)**
- 15. Cancer ambulatorium**
16. Basal halskirurgi (niveau D)
- 17. Avanceret stuegang**
- 18. Rehabilitering**
- 19. Avanceret endoskopi**
20. Praksisfunktion
21. Adenotomi og Tubulation (niveau D)
22. Søvnåpne
- 23. Karrierevejledning HU**

Kompetencekort med fed skrift forventes opnået i løbet af ophold i Odense

Ambulatorie: 1, 7, **10 (fon), 13, 15 (HOHC)**

Rum 1/vagt/OP: **3**

OP: 2, 4, 8, 9, **11, 12**, 14, 16, **19**, 21

Audiologisk ophold: 5, 6

Praksis: 20, 22

Vejledersamtaler: **23**

Andre: **17 (stuegang), 18 (rehabilitering)**

Kompetencekort	Emne	Hvor	Hvornår
1	Otologisk ambulatorie	Ambulatorie	Svendborg
2	Ydre øre kirurgi (niveau D)	Operationsgang	Svendborg
3	Avanceret traumatologi	Rum 1 / vagt	Odense
4	Myringoplastik (niveau B)	Operationsgang	Svendborg
5	Audiologisk ambulatorium	Audiologisk afd	Audiologisk ophold
6	Pædiatrisk audiologi	Audiologisk afd	Audiologisk ophold
7	Rhinologisk ambulatorium	Ambulatorie	Svendborg
8	Septumplastik/turbinoplastik (niveau B)	Operationsgang	Svendborg
9	FESS (niveau B)	Operationsgang	Svendborg/Odense
10	Laryngologi	Foniatrisk ambulatorie	Svendborg/Odense
11	Diagnostisk endoskopi (niveau D)	Operationsgang	Odense
12	Trakeotomi (niveau D)	Operationsgang	Svendborg/Odense
13	Halskirurgisk ambulatorium	Ambulatorie	Odense
14	Avanceret kirurgisk indgreb (niveau B)	Operationsgang	Odense
15	Cancer ambulatorium	HOHC/MDT	Odense
16	Basal halskirurgi (niveau D)	Operationsgang	Svendborg/Odense
17	Avanceret stuegang	Sengeafdeling	Odense
18	Rehabilitering	Vejledersamtale	Odense
19	Avanceret endoskopi	Operationsgang	Svendborg/Odense
20	Praksisfunktion	Praksis	Praksisophold

21	Adenotomi og Tubulation (niveau D)	Operationsgang / praksis	Svendborg/praksis
22	Søvnapnøe	Praksis	Praksisophold
23	Karrierevejledning HU	Vejledersamtale	Afsluttende samtale

Målbeskrivelsens liste over kompetencer til hoveduddannelsen

Kompetencer (hoveduddannelse)			Læringsstrategier, anbefaling	Kompetencevurderingsmetode(r) obligatorisk(e)
Nr.	Kompetence	Konkretisering af kompetence (inklusive lægeroller)		
Otologi				
1	Otologiske infektioner og inflammatoriske tilstande	Have indgående kendskab til og kunne initiere udredning og behandling af tilstande relateret til akut eller kronisk infektion eller inflammation af ydre-, mellem- eller indre øre. • Kronisk/eksematøs ekstern otitis/otomykose • Perichondritis • Nekrotiserende ekstern otitis • Tubadysfunktion • Akut bulløs myringitis • Akut otitis media/serøs otitis media • Kronisk mellemørebetændelse inkl. Kolestatom • Akut mastoiditis Beherske relevante teknikker i form af • Biopsi af øregangspatologi (Kompetenceniveau E) • Oprensning af radikalkavitet (Kompetenceniveau D)	Selvstudium Superviseret klinisk arbejde A-kursus (Mellemøret) inkl. e-læringsforløb	Formativ og summativ vurdering. Kompetencekort 1 Godkendt A-kursus

		• Forholde sig relevant til røntgensvar på CT/MR af os temporale Varetage den ambulante kontrol af og fortløbende kommunikation med patienter med ovenstående lidelser i samarbejde med relevante samarbejdspartnere. Lægeroller: medicinsk ekspert, kommunikator, samarbejder		
2	Benigne otologiske neoplasier og kongenitte tilstande	Have indgående kendskab til og kunne initiere udredning og behandling af benigne tumorer og medfødte tilstande i øret herunder: • Kongenitte deformiteter af ydre øre og øregang • Tumorer i og omkring ydre øre og øregang • Chondrodermatitis nodularis • Øregangskolesteatom • Mellemøretumorer (paragangliomer/glomus tympanicum) Beherske relevante teknikker i form af • Behandling af aures alatae (Kompetenceniveau C) • Fjerne mindre og afgrænsede tumorer i/omkring ydre øre (Kompetenceniveau D), • Behandle præ-aurikulære fistler (Kompetenceniveau C) Lægeroller: medicinsk ekspert	Selvstudium Superviseret klinisk arbejde A-kursus (Mellemøret) inkl. e-læringsforløb	Formativ og summativ vurdering. Kompetencekort 1 Specifik kompetencevurdering. Kompetencekort 2 Godkendt A-kursus

3	Otologisk traumatologi	Have indgående kendskab til og kunne initiere udredning og behandling af traumatiske og andre akvisitte tilstande i øret herunder: • Barotraume • Hæmatotympanon • Otoliquorrhoe • Basis kranie fraktur • Kranienervepareser herunder facialisparese • Sudden deafness Lægeroller: medicinsk ekspert	Selvstudium Superviseret klinisk arbejde A-kursus (Mellemøret) inkl. e-læringsforløb	Formativ og summativ vurdering. Kompetencekort 1 Specifik kompetencevurdering. Kompetencekort 3 Godkendt A-kursus
4	Otologisk kirurgi	Kende til kirurgisk behandling af mellemøretilstande og høreforbedrende indgreb herunder • Relevante typer af øregangs-, trommehinde-, mellemøre- og indre ørekirurgi • Redegøre for risici og komplikationer ved operationer i otologi generelt Beherske relevante teknikker der anvendes ved dele af • Myringoplastik/tympanoplastik type 1 (Kompetenceniveau B) Varetage den ambulante kontrol af og fortløbende kommunikation med af patienter med ovenstående lidelser i samarbejde med relevante samarbejdspartnere. Lægeroller: medicinsk ekspert, kommunikator, samarbejder	Selvstudium Superviseret klinisk arbejde A-kursus (Mellemøret) inkl. e-læringsforløb	Formativ og summativ vurdering. Kompetencekort 1 Specifik kompetencevurdering. Kompetencekort 4 Godkendt A-kursus

5	Vestibulogi	Have indgående kendskab til og kunne initiere udredning og behandling af akutte (akut vestibulært syndrom) og kroniske vestibulogiske lidelser, herunder: • Mb. Ménière • Akut vestibulært syndrom/neuritis vestibularis • BPPV (canalo- og cupulolithiasis) • Labyrinthitis acuta • Svimmelhed associeret med høretab • Commotio labyrinthii • Perilymfatisk fistel • Buegangsdehiscens • Fobisk postural vertigo • Bilateral Vestibulopati Have kendskab til relevante neurologiske differentialdiagnoser • Cerebellart infarkt • Hjernestammeinfarkt • Dissemineret sklerose • Migræne associeret vertigo • Tumor fossa posterior • Vaskulitis/ karmalformation Være bekendt med vestibulogiske undersøgelsesteknikker i form af vHIT, VNG, VEMP, SVV/SVH, kalorisk prøve Lægeroller: medicinsk ekspert	Selvstudium Superviseret klinisk arbejde A-kursus (Vestibulogi/neuro-otologi) inkl. e-læringsforløb Fokuseret ophold (avanceret vestibulogisk ambulatorium)	Godkendt A-kursus Gennemført fokuseret ophold (avanceret vestibulogisk ambulatorium)
Audiologi				

6	Den audiologiske patient	Have indgående kendskab til og kunne initiere udredning og behandling af almene audiologiske lidelser. Herunder • Presbyacosis • Sequelae otitidis • Otosklerose • Kongenit/arveligt høretab hos voksne • Konduktive, perceptive og blandede høretab • Erhvervet høretab • Tinnitus Være bekendt med relevante behandlingsmodaliteter og fortløbende justering af disse, herunder: • Høreapparatbehandling, herunder monaural/binaural behandling med IØ og BTE høreapparater. • Behandling med CROS og biCROS. Udføre følgende tekniske diagnostiske undersøgelser • Klinisk vurdering af hørelsen • Tympanometri (E)	Selvstudium Superviseret klinisk arbejde A-kursus (Audiologi) inkl. e-læringsforløb	Formativ og summativ vurdering. Kompetencekort 5 Godkendt A-kursus
---	--------------------------	---	--	---

		• Stapediusreflekser (E) • Screening for otoakustiske emissioner (E) • Stemmegaffelprøver (E) Forestå tolkningen af ovenstående, samt • Toneaudiometri (maskeret/umaskeret) • Taleaudiometri • Skelneevne • Impedansundersøgelse • ASSR/ABR • MR-scanningsvar Være bekendt med høreomsorgen og indgå i rådgivning af patienter med ovenstående tilstande Lægeroller: medicinsk ekspert, kommunikator, sundhedsfremmer		
7	Pædiatrisk audiologi	Have kendskab til og kunne initiere udredning og behandling af pædiatriske audiolgiske lidelser • Risikobørn i relation til hørenedsættelse • APD (Auditory Processing Disorder) • Genetiske/medfødte høretab. Indgå i tværfagligt samarbejde vedr. varetagelsen af denne patientgruppe herunder pædagogisk psykologisk rådgivning (PPR)	Selvstudium Superviseret klinisk arbejde A-kursus (Audiologi) inkl. e-læringsforløb	Specifik kompetencevurdering. Kompetencekort 6 Godkendt A-kursus

		Forestå tolkningen af ovenstående samt • Elektrofysiologiske undersøgelser, • Adfærdsaudiometri, herunder V-VRA Lægeroller: medicinsk ekspert, kommunikator, samarbejder		
8	Høreforbedrende implanta-ter	Have kendskab til og kunne deltage i henvisning til behandling med relevante kirurgiske indgreb • Cochlear implant (CI) • BAHS (Bone anchored Hearing Systems) Have indblik i forløb omkring CI-operationer herunder • Præoperativ udredning • Post operativ optræning • Hasteindikation ved akut indsættende bilaterale høretab, herunder meningitis	Selvstudium A-kursus (Audiologi) inkl. e-læringsforløb	Godkendt A-kursus
Rhinologi				
9	Rhinologiske infektioner og inflammationer	Have indgående kendskab til og kunne initiere udredning og behandling af tilstande relateret til akut eller kronisk infektion eller inflammation i næse og bihuler. Herunder: • Infektioner i ydre næse og septum	Selvstudium Superviseret klinisk arbejde	Formativ og summativ vurdering. Kompetencekort 7 Godkendt A-kursus

		• Akut og kronisk rhino-sinusitis med og uden polypose • Pyoceler i næse og bihule • Ansigtssmerter • Lugte- og smagsforstyrrelser Beherske relevante teknikker i form af: • Kæbehulepunktur (Kompetenceniveau A) • Nasal endoskopi (Kompetenceniveau D) • Tolkning af CT af næse og bihuler • Forholde sig relevant til MR-scannings svar Skal være bekendt med: • Komplikationer til bihuleinfektioner herunder involvering af orbita og cerebrum • Granulomatose med polyangiitis (Wegener) manifestationer i næse-bihuler • Cystisk fibrose i relation til næse-bihulelidelser Varetage den ambulante kontrol af og fortløbende kommunikation med patienter med ovenstående lidelser i samarbejde med relevante samarbejdspartnere. Lægeroller: medicinsk ekspert, kommunikator, samarbejder	A-kursus (Næse-bihuler/ansigts-traumatologi) inkl. e-læringsforløb	
--	--	--	--	--

10	Benigne rhinologiske neoplasier og kongenitte tilstande	Have indgående kendskab til og kunne initiere udredning og behandling af benigne tumorer og kongenitte og erhvervede deformiteter i næse og bihuler herunder: • Angiofibrom • Sinonasalt papillom • Næse- og septumdeviation Beherske relevante teknikker i form af: • Bioptering fra cavum nasi (kompetenceniveau D) Skal være bekendt med: • Øvrige kraniofaciale malformationer • Choanal atresi Lægeroller: medicinsk ekspert	Selvstudium Superviseret klinisk arbejde A-kursus (Næse-bihuler/ansigts-traumatologi) inkl. e-læringsforløb	Formativ og summativ vurdering. Kompetencekort 7 Godkendt A-kursus
11	Rhinologisk traumatologi	Have indgående kendskab til og kunne initiere udredning og behandling af ansigtstraumer • Næse- og ansigtsfrakturer • Septumhæmatom og -fraktur • Rhinoliquorré • Fremmedlegemer Beherske relevante teknikker i form af:	Selvstudium Superviseret klinisk arbejde A-kursus (Næse-bihuler/ansigts-traumatologi) inkl. e-læringsforløb Fokuseret ophold kæbekirurgi	Formativ og summativ vurdering. Kompetencekort 7 Specifik vurdering, kompetencekort 3 Godkendt A-kursus Gennemført fokuseret ophold (kæbekirurgisk ophold)

		• Tolkning af CT af ansigt • Reposition af kompliceret næsefraktur (B) • Behandle septumhæmatom/-absces (D) • Fjernelse af fremmedlegemer (E) Indgå i tværfagligt team omkring varetagelsen af ansigtstraumer Lægeroller: medicinsk ekspert, samarbejder		
12	Rhinologisk kirurgi	Kende til kirurgisk behandling af næse-bihulesygdomme, herunder: • FESS kirurgi med/uden navigation • Septo-rhinoplastik • Kraniebasis kirurgi • Redegøre for risici og komplikationer ved operationer i rhinologi generelt Beherske relevante teknikker i form af • Septumplastik (Kompetenceniveau B) • Conchotomi/turbinoplastik (C) • Basal FESS (åbning til sinus maxillaris og ant. ethmoidectomi) (B) Fungere i det operative team omkring disse patienter Lægeroller: medicinsk ekspert, kommunikator, samarbejder	Selvstudium Superviseret klinisk arbejde A-kursus (Næse-bihuler/ansigts-traumatologi) inkl. e-læringsforløb	Specifik vurdering, kompetence kort 8 Specifik vurdering, kompetence kort 9 Godkendt A-kursus
Laryngologi				

13	Laryngologiske traumer, infektioner og inflammation	Have indgående kendskab til og kunne initiere udredning og behandling af tilstande relateret til traume, akut eller kronisk infektion eller inflammation i larynx • Larynxødem • Angioødem • Laryngitis, akut og kronisk • Pseudocroup • Epiglottitis • Larynxtraumer og frakturer Modtage og vurdere disse patienter som del af et tværfaglige team Lægeroller: medicinsk ekspert, kommunikator, samarbejder	Selvstudium Superviseret klinisk arbejde A-kursus (Endoskopi) inkl. e-læringsforløb	Specifik vurdering kompetencekort 3 Specifik vurdering kompetencekort 10 Godkendt A-kursus
14	Funktionelle, erhvervede og kongenitte stemmelidelser	Have indgående kendskab til og kunne initiere udredning og behandling af funktionelle, erhvervede og kongenitte lidelser i relation til stemmebåndene • Laryngomalaci • Phonasteni • Globulus • Larynxpapillomer • Reinkes ødem, • Stemmebånds noduli, cyster og sulci. • Stemmebåndsparese, uni- og bilateral	Selvstudium Superviseret klinisk arbejde A-kursus (Endoskopi) inkl. e-læringsforløb	Specifik vurdering kompetencekort 10 Specifik vurdering kompetencekort 11 Godkendt A-kursus

		Beherske relevante teknikker i form af: • Videostroboskopi (Kompetenceniveau D) • Direkte laryngoskopi (Kompetenceniveau D) □ Enhanced endoskopi (fx NBI) (C) Skal være bekendt med • Exercise induced laryngeal obstruction • Stemmeanalyse • Voice handicap index 10/30 • Fonationstid Varetage den ambulante kontrol af og fortløbende kommunikation med patienter med ovenstående lidelser i samarbejde med relevante samarbejdspartnere. Lægeroller: medicinsk ekspert, kommunikator, samarbejder		
15	Laryngologisk kirurgi	Kende til kirurgisk behandling af laryngologiske lidelser • Phonokirurgi • Medialiseringskirurgi • Arytenoidektomi • Brug af LASER kirurgi • Redegøre for risici og komplikationer ved operationer i larynx generelt	Selvstudium Superviseret klinisk arbejde A-kursus (Hoved-halskirurgi og Endoskopi) inkl. e-læringsforløb	Specifik vurdering kompetencekort 12 Specifik vurdering kompetencekort 10 Godkendt A-kursus

		Beherske relevante teknikker i form af • Trakeotomi (Kompetenceniveau D) Fungere i det operative team omkring disse patienter Lægeroller: medicinsk ekspert, kommunikator, samarbejder		
Halskirurgi				
16	Halsinfektioner og inflammatoriske tilstande	Have indgående kendskab til og kunne initiere udredning og behandling af tilstande relateret til akut eller kronisk infektion eller inflammation på halsen • Lymfadenopati på halsen hos børn og voksne • Overfladiske og dybe abscesser på hoved-hals, inklusive svælgrelaterede og odontogene • Benigne mundhule/slimhindelidelser • Nekrotiserende fasciitis • Lemierres syndrom Varetage den ambulante kontrol af og fortløbende kommunikation med patienter med ovenstående lidelser i samarbejde med relevante samarbejdspartnere. Lægeroller: medicinsk ekspert, kommunikator, samarbejder	Selvstudium Superviseret klinisk arbejde A-kursus (Hoved-halskirurgi) inkl. e-læringsforløb	Formativ og summativ vurdering. Kompetencekort 13 Godkendt A-kursus

17	Benigne neoplasier og kirtelsygdomme på halsen	Have indgående kendskab til og kunne initiere udredning og behandling af benigne neoplasier og kirtelsygdomme på halsen • Struma, multinodøs og toxisk, solitære adenomer i thyroidea • Lipomer • Benigne tumorer i spytkirtler • Sialoadenitis • Sialolithiasis • Ranula Beherske relevante teknikker i form af • Sialoendoskopi (kompetence niveau A) Skal være bekendt med • Paragangliomer • Graves sygdom • Hashimotos thyreoiditis • Myxødem • Hyperparathyreoidisme • Sarkoidose • Mb. Sjögren Varetage den ambulante kontrol af og fortløbende kommunikation med patienter med ovenstående lidelser i samarbejde med relevante samarbejdspartnere. Lægeroller: medicinsk ekspert, kommunikator, samarbejder	Selvstudium Superviseret klinisk arbejde A-kursus (Hoved-halskirurgi og Endoskopi) inkl. e-læringsforløb	Formativ og summativ vurdering. Kompetencekort 13 Godkendt A-kursus
----	--	---	---	--

18	Kongenitte, traumatiske og erhvervede tilstande på halsen	Have indgående kendskab til og kunne initiere udredning og behandling af patienter med kongenitte, traumatiske og erhvervede tilstande på halsen. • Bløddelslæsioner på hoved-hals • Median og lateral halscyste Skal være bekendt med: • Torticollis • Læbe-ganespalte og andre kraniofaciale malformationer og andre ØNH relevante syndromer Lægeroller: medicinsk ekspert	Selvstudium Superviseret klinisk arbejde A-kursus (Hoved-halskirurgi) inkl. e-læringsforløb	Formativ og summativ vurdering. Kompetencekort 13 Godkendt A-kursus
19	Halskirurgi	Kende til kirurgisk behandling af halssygdomme herunder • Thyreoideakirurgi • Spytkirtelkirurgi • Parathyreoideakirurgi • Redegøre for risici og komplikationer halskirurgi generelt Beherske relevante teknikker i form af • Foretage et elektivt halskirurgisk indgreb (Kompetenceniveau C) • Foretage ultralydsskanning af halsen (D)	Selvstudium Superviseret klinisk arbejde A-kursus (Hoved-halskirurgi) inkl. e-læringsforløb	Specifik vurdering kompetencekort 14 Specifik vurdering kompetencekort 3 Godkendt A-kursus

		• Fjerne simple tumorer i hud og underhud (D) • Håndtering af ukomplicerede traumatiske bløddelslæsioner på hoved-hals (D) • Fjerne simple duktales spyttsten i glandula submandibularis (D) • Incision af abscesser på halsen og i svælg (D) Fungere i det operative team omkring disse patienter Indgå i tværfagligt team om stuegang og efterforløb for disse patienter Lægeroller: medicinsk ekspert, kommunikator, samarbejder, leder		
20	Maligne tilstande indenfor øre-næse-hals	Have indgående kendskab til og kunne varetage udredning af patienter med hoved-halscancer og maligne sygdomme med manifestation i hoved-hals området, herunder deltage i behandlingsplanlægning: • Maligne tumorer i øre, næse, bihule, svælg, mundhule, strube og øvre spiserør • Maligne tumorer i spytkirtler og skjoldbruskkirtel • Manifestationer af anden malign sygdom på halsen, herunder lymfom og ukendt primær tumor • Efterkontrol og rehabilitering af kræftpatienter samt senfølger	Selvstudium Superviseret klinisk arbejde A-kursus (Hoved-halskirurgi) inkl. e-læringsforløb Fokuseret ophold, onkologi Deltage i multi-disciplinære teamkonferencer (MDT)	Formativ og summativ vurdering. Kompetencekort 15 Specifik vurdering kompetencekort 16 Specifik vurdering kompetencekort 17 Specifik vurdering kompetencekort 18 Godkendt A-kursus Gennemført fokuseret ophold onkologisk afdeling

		Beherske relevante teknikker i form af: • Fjerne isolerede lymfeknuder på halsen som led i udredningsprogram for malign lidelse (D) • Diagnostisk panendoskopi som led i udredningsprogram for malign lidelse (D) • Tolke CT-, MR- og PET-fund i kontekst til malign lidelse Skal være bekendt med: • Principper og indikationer for strålebehandling og systemisk anti-neoplastisk behandling • Biologiske effekter af ioniserende stråling • Refeeding • Tiltag til forebyggelse af malign sygdom • Avanceret halskirurgi • Palliativ teamsamarbejde Deltage i den avancerede stuegang, ambulante kontrol af og fortløbende kommunikation med patienter med ovenstående lidelser herunder håndtere terminale forløb i samarbejde med relevante samarbejdspartnere. Lægeroller: medicinsk ekspert, kommunikator, samarbejder, sundhedsfremmer		Deltaget i MDT kræft-ambulatorium
--	--	---	--	-----------------------------------

21	Synkefunktion, luftvejen og spiserør	Have kendskab til og kunne deltage i udredning og behandlingsplanlægning af patienter med øvrige sygdomme relateret til synkefunktionen, luftvejen og spiserøret herunder: • Ætsning, stenose og fremmedlegeme i spiserøret • Fremmedlegeme i luftrøret • Zenkers divertikel • Dysfagi • Aspiration Beherske relevante teknikker i form af: • Rigid og fleksibel oesofagoskopi (kompetenceniveau C) • Rigid bronkoskopi (Kompetenceniveau B) • Fleksibel bronkoskopi (Kompetenceniveau C) • FEES undersøgelser (B) Skal være bekendt med: • Tolkning af billeddiagnostik af spiserør. Lægeroller: medicinsk ekspert	Selvstudium Superviseret klinisk arbejde Simulationstræningsforløb i fleksibel bronkoskopi A-kursus (Endoskopi) inkl. e-læringsforløb	Specifik vurdering, kompetencekort 3 Specifik vurdering kompetencekort 19 Bestået/gennemført simulationstræningsforløb Godkendt A-kursus
Praksis				
22	Praksisfunktion	Have indgående kendskab til udredning og behandling af patienter i speciallægepraksis.	Selvstudium Superviseret klinisk arbejde	Formativ og summativ vurdering. Kompetencekort 20

		Beherske relevante teknikker i form af: • Paracentese og tubulation (Kompetenceniveau D) • Adenotomi (D) • Tonsillotomi (Kompetenceniveau C) Have indblik i særlige forhold relevante for lægevirke og speciallægepraksis herunder: • Ledelse og drift af praksis og personale • Forhold vedr. patientforløb, klager og aktindsigt Lægeroller: medicinsk ekspert, leder, samarbejder	A-kursus (Praksis) inkl. e-læringsforløb	Specifik vurdering, kompetencekort 21 Godkendt A-kursus
23	Allergologi	Have kendskab til og kunne deltage i udredning og behandlingsplanlægning af patienter med allergiske tilstande relateret til ørenæse-halsspecialet, herunder: • Allergisk conjunktivitis og rhinosinuitis Beherske relevante teknikker i form af: • Tolke skin prick test (D) • Tolke svar på lungefunktionsundersøgelse • Tolke allergenspecifik IgE Være bekendt med: • "United airways" og korrelationen mellem astma og næsebihulesygdomme med polypper Lægeroller: medicinsk ekspert	Selvstudium Superviseret klinisk arbejde A-kursus (Praksis) inkl. e-læringsforløb	Formativ og summativ vurdering, kompetencekort 20 Godkendt A-kursus

24	Søvnapnø	Have kendskab til og kunne deltage i udredning og behandlingsplanlægning af patienter med søvnapnø, herunder: • Obstruktiv søvnapnø hos voksne og børn Beherske relevante teknikker i form af: • Søvnregistrering (C) Være bekendt med: • DISE (Drug Induced Sedation Endoscopy) • Centrale og blandede former for søvnapnø • Relevante differentialdiagnoser • Juridiske forhold vedr. søvnapnø Lægeroller: medicinsk ekspert	Selvstudium Superviseret klinisk arbejde A-kursus (Praksis) inkl. e-læringsforløb	Specifik vurdering, kompetencekort 22 Godkendt A-kursus
Akademiker				
25	Forskningstræning	Etablere og udvikle en akademisk tilgang til kliniske problemstillinger, herunder specifikke kompetencer i form af: • Problemformulering • Litteratursøgning og tolkning • Formidling På denne baggrund opsøge, vurdere og formidle viden inden for specialet. • Lægeroller: Akademiker	Forskningstræningskursus	Gennemført forskningstræningskursus eller opnået PhD grad

Professionel				
26	Speciallæge	Etablere og udvikle en faglig professionel profil herunder • Fastholde og udvikle egne kompetencer • Samvittighedsfuld varetagelse af patienters interesser • Samvittighedsfuld varetagelse af egen uddannelse Lægeroller: Akademiker, professionel	Vejledersamtaler	Specifik gentagen vurdering. Kompetencekort 23

3.2 Kort beskrivelse af læringsmetoder

De angivne læringsmetoder og kompetencevurderingsmetoder for hoveduddannelse afviger ikke fra målbeskrivelse for speciallægeuddannelse i Oto-rhino-laryngologi.

3.3 Obligatoriske kurser og forskningstræning

Specialespecifikke kurser

Disse er nationale og er beskrevet i målbeskrivelsen og organiseres via specialeselskabet <https://dsohh.dk/uddannelse/speciallaegeuddannelsen/retningslinjer-for-a-kurser/>

Generelle kurser

De tre generelle obligatoriske kurser SOL1, SOL2 og SOL3 er overordnet beskrevet i målbeskrivelsen. Kurserne udmøntes og planlægges hovedsageligt regionalt af det regionale videreuddannelsessekretariat og af Sundhedsstyrelsen. Der er derfor forskel på kursernes opbygning og varighed samt tilmeldingsprocedure. Lægen skal selv holde sig orienteret om de regionale vilkår, inklusiv vilkår for tilmelding.

Ud over nedenstående korte beskrivelser henvises til målbeskrivelsen og hjemmeside for kursusbeskrivelse ved det regionale videreuddannelsessekretariat og Sundhedsstyrelsen:

[Uddannelse af speciallæger: generelle kurser | Sundhedsstyrelsen](#)

Forskningstræning

Forskningstræningen skal opbygge kompetencer til at opsøge, vurdere og udvikle ny viden samt til at overføre denne viden til praktisk klinisk brug. Dette skal danne basis for livslang læring. Desuden skal forskningstræningen sikre, at lægen arbejder evidensbaseret på grundlag af den til enhver tid eksisterende viden.

Når speciallægeuddannelsen er gennemført skal lægen kunne:

- Formulere en problemstilling med udgangspunkt i en aktuel klinisk praksis inden for eget speciale og påvise tilstedeværende og manglende viden omkring problemstillingen
- Gennemføre en systematisk eftersporning i forskningslitteraturen til at belyse den valgte problemstilling
- Fortolke litteraturens resultater kritisk og anvende resultaterne til en kritisk vurdering af etableret praksis
- Vurdere eventuelle organisatoriske, økonomiske og etiske konsekvenser af at ændre praksis gennem udnyttelse af viden erhvervet ved litteraturgennemgangen
- Formidle resultatet af litteraturgennemgangen samt eventuelle øvrige overvejelser

Forskningstræningen skal være afsluttet senest 6 måneder før afslutningen af speciallægeuddannelsen. Det tilrådes, at man hurtigst muligt efter opstart i hoveduddannelsesforløb får tilmeldt sig Grundkursus I og II på Syddansk Universitet – antallet af pladser er begrænset og princippet om ”først til mølle anvendes”. ([Forskningstræning i speciallægeuddannelsen](#))

Den specialearrangerede del af kursus indeholder blandt andet:

- Fremlægning og feedback på eget projektforslag
- ”Den gode projektbeskrivelse”
- Litteratursøgning – specialespecifik ”brush up”
- Praktisk anvendelse af Reference Manager
- Statistik i klinisk forskning
- Statistisk workshop med drøftelse af egne projekter i plenum
- Præsentationsteknik – ”det gode foredrag”
- Praktisk anvendelse af Power Point
- Opsætning af poster
- Videnskabeligt møde med præsentation af egne resultater

Projektet kan være et decideret forskningsprojekt, men også et udviklingsprojekt eller et kvalitetssikringsprojekt er en mulighed.

Tid til forskningstræning

Til forskningstræningsmodulet afsættes 20 arbejdsdage - heraf 10 dage til teoretisk uddannelse og 10 dage til forskningsprojekt. Der kan holdes fri med løn fra den afdeling, hvor man er ansat. Kursusdage med fremmøde er fastlagte og skal overholdes. Dage til hjemmearbejde og forskningsprojekt skal i god tid planlægges med afdelingsledelsen. Til projektet er afsat 10 arbejdsdage.

Forløbet for forskningstræning er fordelt på 10 dages teori, som vil bestå af grundkursus i forskningstræning I og II, som skal tages ved SDU. Efterfølgende er der en workshop på OUH, som varer 3 dage. Herudover 10 dage til at gennemføre et projekt.

Fokuserede ophold

Det planlægges 3 dages varende fokuserede ophold ved Tand-, mund-, og kæbekirurgisk afd. OUH, under det audiologiske forløb. Målet med opholdet er at opfylde uddannelsesprogrammets målsætning vedrørende bl.a. ansigtsfrakturer. Af målbeskrivelsen fremgår de under opholdet forventede opnåede specifikke kompetencer. Attestation af opnåelse af disse kompetencer forestås af den uddannelsesansvarlige overtandlæge og kontraheres af den uddannelsesansvarlige overlæge på relevante Øre-næse-halsafdelingen. Det er den uddannelsessøgendes eget ansvar at aftale tidspunkt med uddannelsesansvarlige overtandlæge Peter Torkov.

Det andet fokuserede ophold er to dages fokuseret ophold i onkologisk MDT konference. Dette planlægges i løbet af den sidste ansættelsesperiode i Odense. Det koordineres med skemalægger.

Det tredje fokuserede ophold finder sted i det 4. år og indeholder 1 uge på onkologisk afdeling OUH. Det onkologiske ophold har til formål at bibringe den uddannelsessøgende læge kendskab til radioterapi med planlægning af dosis og felter, kemoterapi, palliative tiltag og opfølgningsforløb. Samtidig vil opholdet kunne synliggøre vigtigheden af det multidisciplinære samarbejde. Det er uddannelseslægens eget ansvar at aftale tidspunkt med kontaktperson på Onkologisk afdeling Peter Bank Pedersen.

Ved planlægning af fokuserede ophold skal der gives besked til skemalæggeren rettidigt (ved afgivelse af ønsker til vagtplanen), således at der kan tages højde for det i afdelings arbejdsplan.

4. Uddannelsesvejledning

Organisering

Afdelingsledelsen har uddelegeret det formelle og organisatoriske ansvar for den lægelige videreuddannelse til den uddannelsesansvarlige overlæge (UAO), som tilrettelægger den enkeltes læges uddannelsesplan i afdelingen. UAO har så vidt muligt taget de kurser, der er tilgængelige for UAO i regionen, og det tilstræbes at alle hovedvejledere har vejlederkursus.

Der er desuden en Uddannelseskoordinerende speciallæge (UKSL), som sammen med Uddannelseskoordinerende yngre læge (UKYL) og UAO mødes hver måned for at koordinere uddannelsen i afdelingen.

Uddannelsesplan

Der udarbejdes individuel uddannelsesplan for den enkelte uddannelseslæge. Formålet med uddannelsesplanen er konkretisering af kompetenceopnåelsen. Uddannelsesplanerne udarbejdes i samarbejde med uddannelseslæge og vejleder til vejledermøderne. I forbindelse med vejledermødet skrives uddannelsesplanen ind på uddannelseslaege.dk.

Uddannelsesvejledning

Der udpeges en hovedvejleder for den uddannelsessøgende og der forestås en introduktionssamtale, justeringssamtaler og evalueringssamtale. UAO deltager ved behov i samtalerne, dersom enten hovedvejleder eller uddannelsessøgende ønsker det. Antallet af justeringssamtaler vurderes ad hoc. Dersom det vurderes, at der er problemer med at opnå de forventede kompetencer som planlagt, kan PUF-lektoren inddrages.

Supervision og klinisk vejledning i det daglige arbejde

Alle speciallæger fungerer som daglige kliniske vejledere og det tilstræbes at der gives direkte feedback på det daglige arbejde, mens mere generelle ting samles og hovedvejlederen inddrages, hvis der er et behov. Godkendelse af de generelle kompetencekort kan foretages af en af afdelingens speciallæger, men det påhviler den UAO at sikre sig, at de fortløbende kan underskrives, som det er planlagt i ovenstående.

5. Evaluering af den lægelige videreuddannelse

Alle ansættelsesforløb, som den uddannelsessøgende læge deltager i, skal evalueres via den elektroniske uddannelseslaege.dk

Der logges på med MitID.

Ved afslutningen af et delforløb vil systemet via mail minde uddannelseslægen om at evaluere det aktuelle forløb. Det er derfor vigtigt, at systemet er opdateret med gældende e-mailadresse. Når der er foretaget en evaluering, vil den til afdelingen tilknyttede ledende og uddannelsesansvarlige overlæge modtage en mail med evalueringen. Ingen andre får en kopi, så alle andre overlæger og vejledere kender ikke til evalueringen.

Hvert år i december måned gennemføres en PHEEM rapport (Postgraduate Hospital Educational Environment Measure) med evaluering af uddannelsesmiljøet i afdelingen. Der bliver sendt ud via arbejdsmail til alle uddannelseslæger i afdelingen.

6. Nyttige kontakter

Uddannelsesansvarlige overlæger på de uddannelsesgivende afdelinger i Region Syddanmark

Øre-Næse-Halsafdelingen, Sygehus Sønderjylland

Uddannelsesansvarlig overlæge Susanne Holm Nielsen

<http://www.sygehussonderjylland.dk/wm403877>

Øre-Næse-Halsafdelingen, Sydvestjysk Sygehus Esbjerg

Uddannelsesansvarlig overlæge Jesper Holm

<http://www.sydvestjysksygehus.dk/wm229292>

Øre- Næse- Halsafdelingen og Høreklubben, Vejle Sygehus

Uddannelsesansvarlig overlæge Joyce Schultz

<http://www.sygehuslillebaelt.dk/wm257723>

Øre- næse- halskirurgisk afdeling F og Høreklubben, OUH Odense

Uddannelsesansvarlig overlæge Marie Westergaard-Nielsen

<https://ouh.dk/til-patienter-og-parorende/svendborg/afdelinger/f-ore-naese-hals-horeklub-afdeling-f>

Ørelægerne Fredericia

Speciallæge Christian Heidemann

<http://www.oerelaegernefredericia.dk/>

Øre-næse-halsklubben Middelfart

Speciallæge Søren Fast

[Øre-næse-halsklubben Middelfart \(oerelaegenmiddelfart.dk\)](http://www.oerelaegenmiddelfart.dk)

Forskningstræningsleder

Professor Kristine Bjørndal

<https://ouh.dk/forskning-og-innovation/forsknings-og-innovationscentre>

Lektor i medicinsk pædagogik:

Findes på Den Lægelige Videreuddannelses hjemmeside <https://videreuddannelsen-syd.dk/wm532283>

DSOHH

<http://www.dsos.dk>

Sundhedsstyrelsen

www.SST.dk

Det regionale sekretariat for lægelige videreuddannelse i

Videreuddannelsesregion Syd: www.videreuddannelsen-syd.dk